

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega društva Javornik
<http://www.adj.si>, info@adj.si

Številka 65, Letnik VI, Junij 2005
ISSN 1581-1379

Družabno srečanje

AD Javornik vabi vse člane (tudi z družino) na družabno srečanje na našem observatoriju na Javorniku, Črni vrh nad Idrijo. Srečanje bo v soboto 25.6. s pričetkom ob 12. uri do zgodnjih jutranjih ur. Za jedačo, pijačo in instrumente za opazovanje nočnega neba bo poskrbljeno. Prevoz si organizira vak sam.

Prosimo vas, da se predhodno prijavite na naš elektronski naslov info@adj.si, najkasneje do petka 24.6. do 12. ure.

predsednik društva,

Borut Jurčič Zlobec, zlobec@torina.fe.uni-lj.si

Risanje astronomskih objektov

Smisel risanja astronomskih objektov je dokumentirati vtis, ki ga dobimo pri opazovanju s teleskopom. Tega ne zmore niti CCD posnetek, niti fotografija. Risanje astronomskih objektov ima tudi koristen stranski produkt: šele pri risanju zares podrobno pogledamo objekt. V zvezi s tem naj poudarim, da me vsakič znova preseneti, koliko podrobnosti pri hitrem oziroma površnem pogledu ne opazim.

Rišem s svinčnikom in radirko(!) na gladek papir mase 120 g/m^2 . Izbira ustreznega papirja je zelo pomembna zaradi dvojega:

- ★ če je papir pretanek, se ponoči prehitro navlaži, kar pomeni konec risanja;
- ★ če papir ni popolnoma gladek, risbe difuznih objektov ni možno dobro "zgladiti". Zaradi pregrobe teksture papirja se v risbi pojavijo neprijetni slučajni vzorci, ki se jih ni možno znebiti.

Zvezdno okolico objekta pred opazovanjem tiskam (Guide), da ne bi z risanjem zvezdne okolice izgubljal časa. Vsekakor drži, da zvezdna okolica pomembno prispeva k pogledu skozi teleskop oziroma k vtisu, ki ga objekt naredi na opazovalca. Vendar je možno ta vtis ponarediti z ustrezno nastavitvijo velikosti zvezd pri tiskanju, zato zvezd zaenkrat ne rišem (všeč mi je program Guide, v katerem se nastavitve za velikost zvezd lahko preprosto spreminjajo).

Na terenu ob teleskopu narišem le skico, osnutek risbe. Pri šibki svetlobi namreč ni možno ustrezno zgladiti prehodov med različnimi stopnjami svetlosti v difuznem objektu. Risbo dokončam pri normalni svetlobi takoj, ko preneham z opazovanjem (običajno v avtu).

Tehnični podatki objavljene risbe:

- ★ Instrument: binokular Vixen, $20 \times 125 \text{ mm}$, uporabljen UHC Filter. Zorno polje binokularja 3° .
- ★ Orientacija risbe: sever zgoraj, vzhod levo.
- ★ Velikost risbe: $4^\circ \times 4^\circ$.
- ★ Tiskane so zvezde do 12,0 magnitude (pri dobrih pogojih se z binoklom vidi zvezde nekje do 13. magnitude, v zelo dobrih pogojih do 13,5).

★ Pogoji: mejna magnituda za prosto oko približno 6,5.

Severna Amerika in Pelikan

Severna Amerika in Pelikan - negativ

Narisano v noči s 3. junija na 4. junij na Javorniku med 23:15 in 01:00 SEPC.

Aleš Arnšek, ales.arnsek@siq.si

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 21. 06. 2005 ob 18^h v predavalnici F4 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

Predelava MTO-1000

Rok Vidmar

MTO-1000 je ruski teleobjektiv, ki utegne biti dovolj kvaliteten za vizualna opazovanja na nebu. Da so opazovanja tudi dovolj udobna, ga je treba malce predelati. Na predavanju bom povedal in pokazal, kako se to naredi.

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

Planeti v juniju 2005

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 6.	5:14	20:46	2:35	14:56
5. 6.	5:12	20:49	3:54	19:48
10. 6.	5:11	20:52	7:46	—
15. 6.	5:10	20:55	13:18	1:26
20. 6.	5:10	20:56	19:35	3:09
25. 6.	5:12	20:57	23:59	8:45
30. 6.	5:14	20:57	1:16	15:13

- ★ **Merkur** je viden v drugi polovici meseca, ko zahaja malo pred pol enajsto zvečer. Konec meseca se iz ozvezdja Dvojčkov preseli v ozvezdje Raka.
- ★ **Venera** je Večernica in zahaja kmalu po deseti uri. Konec meseca se skupaj z Merkurjem iz ozvezdja Dvojčkov preseli v ozvezdje Raka.
- ★ **Mars** je v začetku meseca viden od dveh zjutraj, nato pa vzhaja vse bolj zgodaj in ga konec meseca lahko opazujemo že od enih. Nahaja se v ozvezdju Rib.
- ★ **Jupiter** je sprva v ozvezdju Device viden skoraj do treh, nato pa zahaja vedno bolj zgodaj; konec meseca zaide ob enih.
- ★ **Saturn** je viden v prvi polovici noči. Sprva v ozvezdju Dvojčkov zahaja okoli polnoči, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca je na nebu do desetih.
- ★ **Uran** je sprva viden od dveh zjutraj, nato pa vzhaja vse bolj zgodaj; konec meseca vzide že pred polnočjo. Giblje se v ozvezdju Vodnarja.

Začetek poletja 21.6. ob 8:46.

Urška, urska.pajer@yahoo.com

Meteorji v juniju

Junjski Liridi

To je še zelo neraziskan roj, ki so ga opazovali samo nekajkrat v 1960-ih letih in 1970-ih. Nazadnje jih je opazilo nekaj neodvisnih opazovalcev v 1996. Najverjetneje imajo vrhunec 15.6., ko se radiant nahaja nekaj stopinj južno od

Vege. Vse pripadnike tega roja moramo obvezno vrisati v karte, da bomo omogočili nadaljno obdelavo. Ob maksimumu je Luna v prvem krajcu.

Junjski Botidi – JBO

Z nepričakovanim maksimumom leta 1998, ko je njihov ZHR skoraj pol dneva vztrajal na 50 do 100, so Junjski Botidi dobili mesto v IMO listi meteorskih rojev. Ti zelo počasni meteorji so aktivni od 26.6. do 2.7. z vrhuncem 27.6.. Radiant na $\alpha = 224^\circ$ in $\delta = +48^\circ$, se nahaja dovolj visoko za uporabna opazovanja skozi vso noč.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, ali pa astronomska šala.

Aram, aram.karalic@gmail.com

Pridite v društveno sobo!

Društvena soba ADJ se nahaja na Kolodvorski 6 v Ljubljani. Odprta je vsak torek, razen tretjega torka v mesecu, od 18^h do 19^h. Tam se srečamo, si izmenjamo izkušnje in se dogovorimo za skupna opazovanja.

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemalejo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v \LaTeX